

RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

UITSpraak Nr. 2000/60 Plez

in de klacht nr. 195.99

ingediend door:

wonende te

vertegenwoordigd door
te ,

hierna te noemen 'klaagster',

tegen:

gevestigd te

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer.

Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

Op 22 januari 1998 is klaagster varend met haar houten kajuitzeilboot van het type 'Deense Kotter' vlak bij de jachthaven, waarnaar zij onderweg was voor de winterstalling, geconfronteerd met dun (vlies) ijs, en is zij langzaam (ca. 15 minuten) door een laagje jong ijs gevaren. De kotter heeft daardoor schade opgelopen en is gezonken in de lift van de jachthaven. Klaagster heeft uitkering van de door haar geleden schade gevorderd van verzekeraar bij wie zij een pleziervaartuigverzekering heeft. Verzekeraar heeft uitkering geweigerd, omdat vorst en ijsvorming in de winter in Nederland niet zijn te beschouwen als een onzeker voorval als bedoeld in artikel 246 van het Wetboek van Koophandel en derhalve niet van 'een van buiten komend onheil' in de zin van de polis kan worden gesproken.

In de 'Voorwaarden Pleziervaartuigverzekering nr. 1178', die van toepassing zijn, is bepaald - voor zover hier van belang:

'2. Omschrijving van de dekking

2.1. Verzekerde gebeurtenissen

Deze verzekering dekt de schade door verlies of beschadiging van het verzekerde object als gevolg van:

2.1.1 een van buiten komend onheil

2.1.2 eigen gebrek (...)'

2000/60 Plez

Voorts is in 'clausule 293', die eveneens van toepassing is, bepaald:

'Eigen gebrek vaartuig

In aanvulling op de overige uitsluitingen in deze polis is eveneens uitgesloten verlies of beschadiging van het vaartuig die zonder tussenkomst van brand, ontploffing, omslaan, stranden, zinken, aanvaren of soortgelijke evenementen door een eigen gebrek aan het vaartuig wordt veroorzaakt'.

De klacht

Weliswaar is verzekeraar van mening dat de schade is ontstaan door een van buiten komend onheil, hetgeen gedekt is onder artikel 2.1.1 van de polisvoorwaarden, maar hij heeft vervolgens aangevoerd dat in het onderhavige geval er geen dekking is, omdat sprake zou zijn van het ontbreken van een onzeker voorval in de zin van artikel 246 WvK. In de eerste afwijfsbrief van 6 februari 1998 licht verzekeraar dat als volgt toe:

'...blijft over te beoordelen of er in deze sprake is van een van buiten komend onheil zoals omschreven in bovengenoemd artikel. De vorming van een ijslaag(je) in januari is een zo vaak voorkomend verschijnsel dat het tot de normaal te verwachten gebeurtenissen behoort en niet is te beschouwen als een onzeker voorval. Met andere woorden ijsvorming in deze tijd van het jaar dient te worden beschouwd als een normale, aan de periode van het jaar 'eigen' omstandigheid. Derhalve is er geen sprake van een van buiten komend onheil dat de schade heeft veroorzaakt.'

De reactie van klaagster is dat zij tevoren specifiek rekening heeft gehouden met de mogelijkheid van ijsvorming. Zij heeft tevoren naar de weerberichten geluisterd. Vorst zou pas later worden verwacht en niet op de dag waarop de schade ontstond. Toen klaagster met het ijs werd geconfronteerd, werd zij daardoor overvallen. Belangrijker is dat het ijs heel dun (vlies) ijs was. Klaagster dacht dat het geen kwaad kon daar doorheen te varen. Ook dacht zij dat het dunne ijs wel zo zou afbrokkelen.

Verzekeraar heeft in zijn brief van 31 maart 1999 nog opgemerkt dat het van algemene bekendheid is dat varen door ijs schade oplevert aan een houten schip. Naar de mening van klaagster moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen dun (vlies) ijs en ijs van een bepaalde stevige dikte. Volgens klaagster is het beslist niet van algemene bekendheid dat houten boten door dun (vlies) ijs schade kunnen oplopen. Bij navraag in de scheepswereld is klaagster gebleken dat bijna geen enkele booteigenaar daarvan op de hoogte is.

Klaagster wil nog onderstrepen dat verzekeraar in een later stadium het standpunt ging innemen dat er gaten in de boot zijn ontstaan door een eigen gebrek, door eigen bederf.

Een verzekeraar is gehouden aan zijn eerste afwijzingsgrond. Hij kan niet telkens naar goeddunken nieuwe afwijzingsgronden naar voren brengen. In het veronderstelde geval dat verzekeraar zich volgens de Raad toch op de tweede afwijzingsgrond zou mogen beroepen, is er naar de mening van klaagster ook dekking, omdat in de polis is terug te vinden dat er in geval van eigen gebrek dekking is. In het onderhavige geval is immers sprake van 'tussenkomst van

2000/60 Plez

zinken', welke zinsnede is ontleend aan clause 293. Weliswaar gebruikt verzekeraar in zijn correspondentie de term 'eigen bederf', maar naar de mening van klaagster moet daar worden gelezen: 'eigen gebrek'. Verzekeraar heeft zijn stelling dat er sprake was van eigen bederf gemotiveerd met de opmerking dat, als een in goede staat verkerende romp flink beschadigd zou zijn door het ijs, het geen gaten als deze vertoond zou hebben. Voorts geeft ook het rapport van de door verzekeraar ingeschakelde expert aan dat de conditie van de boot matig is (met de conclusie waarvan de expert van klaagster het overigens niet eens is). Dat kan niet anders betekenen dan dat er in de visie van verzekeraar sprake is van een eigen gebrek. Verzekeraar verwijt klaagster dat zij tekortgeschoten is in het onderhoud. Verzekeraar moet dan niet gaan zeggen dat een en ander onder eigen bederf valt, te meer niet, daar hij daarvan zelf zegt: 'oude schepen hebben gemeen dat het onderwaterschip onderhevig is aan houtrot'. Die stelling is naar de mening van klaagster niet juist. Ook indien die stelling juist zou zijn, quod non, is niet in te zien waarom verzekeraar dit soort oudere schepen verzekert. De door klaagster ingeschakelde expert stelt duidelijk dat de boot ten tijde van het voorval in goede staat verkeerde en dat de oorzaak van de schade is het varen door vlies-ijs. Alles overziende is klaagster van mening dat de schade ten bedrage van f 29.537,69, vermeerderd met wettelijke rente vanaf 7 mei 1998, en de kosten van de door klaagster ingeschakelde expert ten bedrage van f 1.048,- onder de polis is gedekt.

Het standpunt van verzekeraar

Klaagster is op 22 januari 1998 gaan varen met haar houten kotter en is bij ijsvorming (aanvankelijk 'vliesje' en later 'maximaal 1 cm dik ijs') blijven doorvaren. Het schip is door het ijs zodanig beschadigd dat het water maakte en zonk. Blijkens de voorwaarden (2.1) dekt de pleziervaartverzekering de schade door verlies of beschadiging van het verzekerde object als gevolg van (1) een van buiten komend onheil, of (2) eigen gebrek. Volgens de clause 293 is eigen gebrek echter uitgesloten, tenzij 'door tussenkomst van onder andere zinken'. In dit geval is van eigen gebrek in de betekenis van de polis evenwel niets gebleken, zodat verzekeraar daaraan in het kader van de dekkingsvraag voorbij kan gaan.

Resteert de vraag of in de zin van de onderhavige verzekering sprake is van een van buiten komend onheil, oftewel van een onzeker voorval als bedoeld in artikel 637 WvK in het bijzonder en artikel 246 WvK in het algemeen. Een onzeker voorval wordt in de literatuur en de rechtspraak omschreven als een gebeurtenis die voor partijen bij het sluiten van de verzekering naar de normale loop van de omstandigheden niet te verwachten is. Vorst, en daarmee ook ijsvorming, zijn in de winter in Nederland zo vaak voorkomende verschijnselen dat ze tot de normaliter te verwachten gebeurtenissen behoren en niet zijn te beschouwen als een onzeker voorval. Voor deze opvatting vindt verzekeraar steun in de rechtspraak van de Hoge Raad. A fortiori is beschadiging van een houten schip, met het risico van zinken, bij varen en blijven varen door een dun laag(je) ijs een naar de normale loop van de omstandigheden te

2000/60 Plez

verwachten gebeurtenis en dus evenmin een onzeker voorval. IJs en met name vlies-ijs is funest voor een houten schip. Er is derhalve – verzekeraar heeft ook nimmer anders beweerd – geen sprake van een van buiten komend onheil, lees: onzekere gebeurtenis, zodat de verzekering geen dekking biedt.

In de loop van de correspondentie heeft verzekeraar ook nog aangevoerd dat er sprake was van 'eigen bederf'. Daarvan is sprake wanneer het bederf van het verzekerde object niet (mede) te wijten is aan een van buiten komend onheil. Aan een (ruim 60 jaar oud) houten vaartuig is inherent dat het hout van de romp (met name onder de waterlijn) gaat rotten. Dat is hier volgens de door verzekeraar ingeschakelde expert ook gebeurd ('werkelijke conditie van het hout matig en op sommige plekken slecht'), naast reeds gerepareerde zwakke plekken. Daardoor kon het ijs zelfs gaten in de romp veroorzaken. Ook eigen bederf is echter niet een van buiten komend onheil, c.q. onzeker voorval, zodat er ook om die reden geen dekking is.

Anders dan in het klaagschrift wordt gesteld, is dit geen nieuwe, vervangende afwijzingsgrond, maar een aanvullend argument bij een reeds genoemde en tevens gehandhaafde afwijzingsgrond. Overigens is het een misvatting dat eigen gebrek en eigen bederf synoniemen zouden zijn, zoals klaagster veronderstelt. Verzekeraar heeft tot zijn spijt deze begrippen bij vergissing verward door op het eerste blad van in de zijn brief van 31 maart 1999 in de voorlaatste regel te spreken van 'eigen gebrek' in plaats van 'eigen bederf'.

Het commentaar van klaagster

Het arrest van de Hoge Raad van 26 november 1993, NJ 1994, 126 waarnaar verzekeraar heeft verwezen, betrof een langdurig transport over de noordelijke Atlantische Oceaan waar de temperaturen ongetwijfeld veel lager liggen dan in Nederland kan worden verwacht. Die zaak is niet met de onderhavige zaak van klaagster te vergelijken. In de andere uitspraak van de Hoge Raad van 2 mei 1997, NJ 1997, 597 waarnaar verzekeraar heeft verwezen, is niets terug te vinden over vorst en ijsvorming in Nederland.

Verzekeraar is er voorts vanuit gegaan dat er sprake is van tussenkomst van zinken, doch dat er toch geen dekking is op grond van clause 293, omdat van een eigen gebrek niet is gebleken. Verzekeraar heeft niet gemotiveerd waarom er geen sprake is van eigen gebrek. Voor klaagster is dit reden haar eerdere stelling te handhaven dat verzekeraar haar tekortschietend onderhoud verwijs. Dit vermeende (door klaagster betwiste) tekortschieten duidt zonder meer op 'eigen gebrek' ook al gebruikt verzekeraar daar een ander woord voor.

Het oordeel van de Raad

1. Het standpunt van verzekeraar dat, wil er van een van buiten komend onheil sprake zijn als bedoeld in artikel 2.1.1 van de Voorwaarden Pleziervaartuigen, zich een gebeurtenis moet hebben voorgedaan die op het moment van het evenement buiten de normale lijn van de verwachtingen ligt is verdedigbaar. Verzekeraar heeft

2000/60 Plez

voorts in redelijkheid kunnen betogen dat ijsvorming in de maand januari in Nederland een normaal te verwachten verschijnsel is.

2. Klaagster heeft aangevoerd dat zij, alvorens op 22 januari 1998 te gaan varen, naar de weerberichten heeft geluisterd en dat zij op basis van de verkregen informatie, die inhield dat er geen ijs was, besloten heeft haar boot naar de winterstalling te varen. Dat brengt echter niet mee dat niet verdedigbaar zou zijn het standpunt van verzekeraar dat schade als gevolg van doorvaren na de confrontatie met een laagje ijs vlak bij de haven, hoe onverwacht voor klaagster ook, niet gekwalificeerd kan worden als schade veroorzaakt door een van buiten komend onheil in de zin van de polisvoorwaarden.

3. Door te weigeren aan klaagster de door haar geleden schade uit te keren, wegens het ontbreken van een gedekt evenement, heeft verzekeraar de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet geschaad.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 22 mei 2000 door Mr. R. Herrmann, voorzitter, Mr. J. Borgesius, Mr. Th.B. ten Kate en Mr. D.H.M. Peepkorn, leden van de Raad.

De Voorzitter:

(Mr. R. Herrmann)

De Secretaris:

(Mr. C.A.M. Splinter)